

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen hetenkint egyszer szombaton egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt, 200 szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr, harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő, Fűvészkert-utca 1080. sz.</p>
--	--	--

Szabályrendelet

a tiszántúli egyházkerületben levő ev. ref. vidéki gymnasiumok igazgatótanácsainak hatásköréről.

1. §. A gymnasiumok kormányzati, tanítási, nevelési és fegyelmi ügyeinek intézésére az egyházkerületbeli, vidéki mindenik középiskolánál igazgatótanács állittatik fel.

2. §. Az igazgatótanács, melynek legalább 9, legfeljebb 19 tagjának kell lenni, áll:

a) a tanintézetet fentartó testületek által szabadon választott tagokból;

b) a tanintézet igazgatójából,

c) a tanári testület 2 választottjából.

Annak meghatározása, hogy a fenn kitett legnagyobb és legkisebb szám közt hány tagja legyen az igazgatótanácsnak, hogy azok hány évre és micsoda módozattal választassanak, hogy az elnököt és jegyzőt kik válasszák? a fentartó testületek autonom rendelkezésére hagyatik.

Világosan megjegyeztetik azonban, hogy a fentartó testületek által választott tagok középiskolai képzésben részesült egyének legyenek.

3. §. Az igazgatótanács a maga működéséről jegyzőkönyvet vezet, mely megőrzés végett évről-évre az igazgatótanács irattárába teendő, egy példányban pedig a fentartó testülethez adandó be.

Érvényes határozathozatalára az elnökkel együtt felénél egygyel több tagnak kell jelen lenni.

A határozat általános többséggel hozatik.

4. §. Az igazgatótanács a gondjaira bizott gymnasiumoknál általán véve intézkedik és örökdi a felett, hogy az iskola kül- és belállapota, a tanárok eljárása, a tanulók magaviselete s az intézet életének minden része és nyilvánulása a törvényeknek, az egyházi felsőbb rendeleteknek és a fentartó testületi végzéseknél, valamint az iskola felekezeti, tudományos és erkölcsi rendeltetésének megfelelő legyen. E célból

a) az intézetben a tanórákon tagjai által látogatásokat tesz,

b) a tanárkari jegyzőkönyveket koronként átvizsgálja,

c) észrevételeit az igazgató tanárral, esetleg a többi tanárokkal közli,

d) a hiányokról illetékes helyen jelentést tesz,

e) az iskolafentartó testületnek gymnasiumi ügyekben véleményt és javaslatot készít.

5. §. A tanhelyiségre, annak butorai, gyűjteményei, szerelvényei jókarban tartására és kellő kezelésére felügyel s a szükséges javítások, pótlások megtételére a fentartó testületet felhívja; az igazgatói irattár, az iskolai anyakönyvek, leltárak stb. rendbentartását ellenőrzi.

6. §. A tanárválasztások alkalmával az igazgatótanács véleményes jelentést tesz a pályázókról és a tanárkar által ajánlottakról a fentartó testületnek, hogy az magát az egyének iránt tájékozassa. E jelentésben indokolandó mind az ajánlás, mind a nem ajánlás. A választásra ajánlottak száma, ha a pályázók minősége és menyisége megengedi, legalább 3 legyen.

7. §. A gymnasiumi igazgatót hivatalába beigtatja.

Az ideiglenes és helyettes tanárokat, a melléktantárnyak és művészeti ágak tanítóit, a fentartó testületnek, illetőleg az egyháztanácsnak megválasztásra ajánlja, figyelembe véve a tanári kar véleményét.

A tanszergyűjteményeknek a tanári kar által megválasztott öreit és kezelőit hivatalokban megerősíti.

Az iskola szolgáját felfogadja és elbocsátja.

8. §. Ha valamely tanárnál hivatali mulasztás s ebből folyólag működési sikertelenség, tanulókkal helytelen bánás, társadalmi s erkölcsi helytelenség tapasztaltatnék: az igazgatótanács megbízásából annak elnöke a vétség minőségéhez képest vagy bizodalmas figyelmeztetést, vagy hivatalos megintést alkalmaz, vagy maga a tanács jegyzőkönyvileg tesz megrovást.

Ha fegyelmi eljárás szüksége áll elő: az igazgatótanács, véleménye kíséretében, az ügyet a fentartó testülethez, esetleg annak képviselőjéhez (egyháztanács) terjeszti, hogy az a fegyelmi vizsgálatot az illetékes hatóságnál kérje.

9. §. A tanároknak hivatalokhoz nem tartozó mellékfoglalkozások és megbízások végzésére, valamint az intézetbeli tanulók magán oktatására, az igazgató véleményének meghallgatása mellett, engedélyt ad, a mennyiben a fenforgó körülmények szerint a kérdéses újabb foglalkozás a tanári állásra és az iskola érdekére nem hátrányos.

10. §. Az igazgató évi jelentését tárgyalja;

a tanári gyűlés javaslatai alapján a tantervet, a tantárgyaknak a tanárok közt felosztását, a tankönyvek jegyzékét, a helyi rendtartási és fegyelmi szabályokat és törvényeket, a közvizsgák rendét, módját és idejét helyben hagyja;

a közvizsgálatokat vezeti;

az érettségi vizsgálatokon, az évnyitó és záró ünnepélyeken elnöke és egyéb tagjai által részt vesz.

11. §. Ha a tanárnak dolgai miatt a városból eltávolítani ez által a tanítást félbeszakítani kellene, vagy egyébként hivatalában akadályozva lenne: 3 naptól 7 napig az igazgatótanács elnöke, annál több időre az igazgatótanács ad engedélyt. A kevesebb időre való eltávolítás esetében az igazgatónak marad fenn az intézkedés joga; az ő kötelességévé tétetvén, hogy a távozási engedélyt nyert tanárral egyetértőleg, a helyettesítésről gondoskodik.

12. §. Az igazgató és a többi tanárok, vagy egyes tanárok között felmerült panaszos ügyekben az intézkedés az igazgatótanácsot illeti.

Ha tanár ellen tanuló vagy szüle oly panaszt ad elő, melyet sem az igazgató, sem a tanártestület elintézni nem tudna: az ügy másodfokulag az igazgatótanács elé terjesztendő s ez intézi el.

13. §. Az év kezdetén 15 nap után jelentkező tanítvány az igazgatótanács engedélyével vehető fel.

A más iskolából kizárt tanuló iránt a püspöki hivatalhoz, a kinél van a felvétel megengedésének joga, véleményt ad.

A tanácslólag elutasított tanulóról a tanári szék utólagosan az igazgatótanácsnak jelentést tesz, a ki ezt tudomásul veszi.

A tanuló végleges kirekesztését az intézetből a tanári szék véleményezése alapján, az igazgatótanács mondja ki.

Ha a törvény valamely tanulóra igazgatótanácsai megintést, dorgálást stb. mond: ezt maga elébe idézi.

14. §. A mennyiben a fentartó testület másként nem intézkedett, az igazgatótanács adja meg a tandíjmentességet; ösztöndíjra (stipendium) tápintézetbe ő veszi fel s ennek ügyeit intézi, meghallgatván a jótétemény adományozásánál a tanári kar ajánló véleményét.

15. §. A tanács a maga eljárásáról az iskolafentartó testületnek felelős; annak tehát

a) az intézet állapotáról, a tanárok és tanulók kötelességteljesítéséről, a tandíjmentes és tápintézeti ingyenes tanulókról, az iskola életére és működésére előnyös és káros befolyásokról évenként, rendkívüli esetekben időközben is jelentést tesz,

b) az egyházkerületi felügyelő tanács számára a szükséges kimutatásokat és értesítéseket elkészíti.

16. §. Az e szabályzatban foglalt ügyek czélszerű s a helyi viszonyokhoz alkalmazott vitelére és rendelkezéseinek végrehajtására nézve, minden fentartó testület jogosítva van e szabályzat keretén belől, ezzel nem ellenkező statutumokat alkotni.

Kiadta a tiszántuli ev. ref. egyházkerületnek 1886. május 3-án tartott gyűléséből

Tóth Sámuel,
egyházkerületi főjegyző.

„Mit cselekedjünk Atyámfiai, férfiak?”

(Vége.)

I.

A mi a rendezett anya-, társ- és leányegyházakban való lelki gondozásnak hatékonyabbá tételét és sikeresebb voltát illeti:

1. A presbyteriumoknak szigorú kötelességébe helyezendők tartom, hivatkozolag az egyházi törvények ilyenmü rendeletére: „felügyelni, hogy a vasárnapot és saját ünnepeinket az egyházközségi tagok hiven és illendően megtartsák.”

Mely felügyelet akként gyakorlandó, hogy a presbytererek a közöttök lehetőleg arányosan felosztandott gyülekezeti tagokat saját lakásaikon gyakorta fölkeresvén, őket szóval és jó példával serkentgessék a templomlátogatásra, a vasárnapok és ünnepek szigorú megtartására. Eljárásuk eredményéről, valamint arról is, hogy országos törvény szerint tilalmazott testi munkával kik rontották meg a vasár- és ünnepnapokat? minden hónapban egyszer részletes jelentést terjeszszenek a presbyterium elé. A presbyterium aztán a makacs templomkerülőket maga elé hivatván, egész komolyan figyelmeztesse, intse vallásos kötelességök gyakorlatára; az ünneprontókat pedig, elsőízben intse, másodikízben feddje meg és harmadszor mulhatatlanul jelentse be az illetékes polgári hatóságnak azok érdemleges megbüntettése végett.

Miből természetszerűleg az is következik, hogy itt maguknak az egyházi előjáróknak kelletvén jó példával tündökölni: presbyterekül csak is olyanok választhatók és tarthatók meg, kik a józan evangyéliumi vallásosság és tiszta, nemes erkölcsiség égi szárnyaival „magasságra emelkednek, mint a saskeselyűk; futnak és nem fáradnak el, járnak és nem lankadnak meg soha.”

2. Egyházmegyei határozatból fölkérendőknek véleményezem nagyobb birtokos urainkat, hogy nyujtsanak alkalmat cselédjeiknek a vasárnapok és ünnepek illendő megülésére. Ők egy jó részben e földnek savai. Ők e világnak világosságai. Fényljék azért világosságuk e téren is, hogy

szép példájok után mások is felbuzduljanak a mennyei Atya dicsőítésére!

3. Főlkérendőnek tartom szinte egyházmegyei határozatból a polgári közigazgatási tisztviselői kart, hogy évente legalább kétszer bocsásson a községi előljáróságokhoz érlyes rendeleteket s ezek megtartását szigoruan ellenőrizze, arra nézve, hogy vasárnap és ünnepeken, legalább a délelti istentisztelet végződéséig minden korcsmaházak, vendéglők s bolti helyiségek zárva tartassanak; gyűléskezések, bármínó mulatozások, kaláka, utcai zajongások és rendetlen-ségek eltiltassanak.

4. Magok a lelkészek koronként látogassák meg a híveket ezek magán lakaiknál, hol kigyói okossággal és galambi szelidséggel hallgatóik valláserkölcsei életére a leg-üdvösebb hatást gyakorolniok módjukban álland.

5. A mind sűrűbben burjánzó vadházasságok megszüntetése, vagy legalább kevesbitése céljából, az illető egyéneknek előbb magok a lelkészek, majd később a presbyterium elé hivatásuk alkalmával minden, hatalmukban álló erkölcsi fegyvert fölhasználjanak; anyagi eszközt is anynyiban, hogy az ilyeneket díj nélkül eskessék össze.

6. A szunyadó egyháziasság galvanizálása végett, közelebbi idő alatt e becses lap hasábjain is szellőztetett kathedra-cserére s népszerű valláserkölcsei tárgyak felolvasására vonatkozó szép eszme megvalósítását a körülbelől egyenlő szellemi s szónoki erejű lelkészek, gyülekezeteikben egymást felváltólag, olykor-olykor kíséreljék meg.

7. Hassanak oda a lelkészek, hogy minden anyagyülekezetben vezetősök alatt olvasó-egyletek állittassanak és ezek könyvtárai főképp népszerű valláserkölcsei olvasmányokkal szereltessenek föl.

8. A mely gyülekezeti tagok egyházas magokviselete által egy év lefolyta alatt mások felett különösen kitűntek, azok nevei jóra, szépre buzdítás céljából új év első napján déleltől a templomi szószékből a híveknek ünnepélyesen tudomásukra hozassanak.

9. A jövő nemzedéknek nagyobb vallásosságra leendő előkészíthetése végett ne tartsák holt betűknek a lelkészek a zsinati törvény 109-ik §-ának azon tételét, melyszerint: „kötelességük az Ur asztalához készülő növendékeket előkészíteni s a confirmatiót egész ünnepélyességgel végezni.“ Továbbá: köteleztessenek, főképp a vallástanítási órák alatt az iskolában mennél gyakrabban jelen lenni és a vallástanításban a tanítóval együtt tevékenyen részt venni. Ne mulasztászik el azt sem, hogy vásár- és ünnepnapi istentisztelet végével a tanító és egy-két presbyter jelenlétében az iskolában az istentiszteleten jelen volt néhány nagyobb és értelmesebb gyermekeket, az egyházi beszéd vezérigéit és tartalma némely fontosabb részét illetőleg, ki ne kérdezzenek. Végre: gondoskodjanak arról a lelkészek, hogy a tanév végén a templomban tartandó nyilvános vizsgálat alkalmával a jó tanulások mellett, kiváltképp erkölcsi szép magokviselete által kitűnt gyermekek, lelkes és buzdító beszéd kíséretében czélszerű jutalomkönyveket kapjanak.

II.

A tanyákon vagy főkegyházakban élő hitsorsosaink nagyobb lelki gondozására vonatkozólag, nézetem s illetve javaslatom e következő:

1. A mely helyeken 25-en, vagy annál többen laknak

hitsorsosaink, köteleztessenek a lelkészek arra, hogy évenként háromszor s lehetőleg a nagy ünnepek másodnapján déleltől az iskolatanítóval vagy énekvezérrel s néhány jobb énekes gyermekkel kimenvén közéjük, részvételökkel, sőt épen az ő lelki épülésökre az arra legalkalmasabb helyiségben rendes, habár rövid tartamu istentiszteletet tartsanak s egyszersmind az arra jogosultaknak az urvacsorát is kiszolgáltassák. Istentisztelet végével az ottani hitsorsosok valláserkölcsei élete s egyéb egyházi köteleztetésök miként teljesítése iránt kikérdezéseket tegyenek és a találandókhoz képest őket buzdítani, jóra serkenteni, avagy atyai szívmelegével s lelkitanítói arc szelid komolyságával inteni, feddeni ismerjék evangyélistai nemes tisztöknek.

Megjegyzendő, hogy ily alkalmakkor a közelben tartózkodó, hitfelekezetünkbeli mezei pásztorok is lehetőleg részesítendők az egyház jelzett malasztjaiban.

2. A mely helyeken pedig 25-nél kevesebben vannak hitsorsosaink, azokat a lelkészek évenként kétszer, körülbelől egyenlő időközökben tartozzanak hivatalból meglátogatni. És habár a hívek csekély száma miatt velök a rendes istentisztelet jótéteményeit nem közölhetnék is: de jánosi szeretettel telt keblökből reájok bizonyára a szívnyugalom s lelki béke áldott forrásának üdítő vizét áraszthatnák.

3. Gondoskodjanak a lelkészek arról, hogy az anyagyülekezetek könyvtáraiból ugy a tanyai, mint a főkegyházakbeli hitsorsosok is népszerű valláserkölcsei olvasmányokkal a szükséghez mérten koronként elláttassanak, melyeket azok szabad idejük alatt haszonnal lapozgathatnának.

4. Mennyiben pedig a lelkészeknek a tanyai s főkegyházakbeli lakosok meglátogatása költségökbe kerülne; és ezt hivatalból a meghatározott időben megtenni köteleztetésének: méltányos dolog lenne, hogy részökre az egyházi közalapból évente legalább is annyi 10—10 forint tiszteletdíj utalványoztatnák, a hány helyet és a hányszor meglátogatnák.

5. Megemlítem, bárha az talán fölösleges is, hogy a tanyai s főkegyházakbeli lakosok hova tartozandóságára nézve az egyházi törvények 12-ik §-a szolgál irányadóul.

Ezek nézeteim s illetve, javaslataim a lelki gondozásnak életerősebbé s hatásosabbá tételére vonatkozólag. Igy gondolnám én a rendezett gyülekezetekben lakó, avagy azokhoz tartozó, de az evangéliomi igazságokat nem éhező és nem szomjuhozó hitsorsosainkra nézve is alkalmazhatónak azon nemes lélek sugalta és nagyszabásu konventi indítványt, hogy gondoskodva legyen arról, miszerint: „minden evangélikus református vallásu egyén részesülhessen az egyház malasztjaiban.“

Javaslataim nem törnek a magasba, elérhetetlenek után. Ujdonság varázsát sem igénylik magoknak, mert alig van közöttök olyan, a mi itt-ott, egyszer-másszor már megpendítve s felszínre hozva ne lett volna. Egyszerűek, világosak, az adott viszonyokhoz alkalmazottak azok; ugyanazért könnyen megvalósíthatók. Csak egyszerűet, eleven kötelességérzet kívántatik hozzá és az íge azonnal testté válhatik. Hiszem és reménylem, hogy ha egyelőre, legalább csak annyit is életbe léptetünk a belmissió terén, a mennyit javaslatba hozni szerencsém van: nem lenne, mint jelenleg van, oly sok „pásztor nélküli juh“, kiket sem a pásztor nem ismer, sem ő maga nem ismertetik azoktól. Csak mi, lelkészek „ne vonogassuk magunkat a szolgálatnak munkájától!“

Csak: „rajta legyünk! hogy nagy állhatatossággal az előnkbe tűzött célt elérhessük.“ „Isten bizonyára adand előmenetelt.“ **Kiss Lajos.**

Egyháztörténelmi töredék.

A Bécsbe fölhívott és megjelent bizalmi férfiak tanácskozásai
1855. máj. 17. — jun. 20-ig.

XII.

Szoboszlai Pap István a 3. §-ra megjegyzi:

1) Hogy én, ha valahol, itt tartom főképp szükségesnek az egyházak általi közvetlen választást. (Nem pedig konventek által.)

Ha esperesek, superintendensek az egyházak által választatnak, illő, hogy ne másképen választassanak a törvényhozásra hívottak.

Ezt óhajtja tehát benső érzetem, bár nem tagadom, mit itt hallék, hogy itt épen a cél nagysága azt igényli, hogy mind a hivatás nagy céljával, mind az egyének teljes ösmeretével birjanak, a kik itten választanak, mi hogy a konventi választás utján inkább eléretik, nem tagadom s azért ennek ellene nem szegülök.

2) Hogy a tagok választása ne hat évre, hanem épen csak a tartandó synodusra terjedjen.

3) Helyes lévén az, hogy a superintendentiális elnökségen kívül egyenlő számmal küldessenek egyházi és világi követek; kérdés, minő számban küldjön minden superintendencia ily követeket?

(NB. A budai zsinat úgy rendelte, hogy minden superintendencia ugyanannyit küldjön. Az 1848-ik értekezletkor az javasoltatott szabályul, hogy itt a lélekszámhoz legyen alkalmazkodás.)

Én örömet jarulok ahoz, hogy a senioratusok számához legyen a követek száma alkalmazva, legalább némileg tekintetbe lévén ekép veendő a népesség mennyisége; de itt, az előbbi pont szerint úgy óhajtom, hogy az esperességi egyházak válaszzák a magok követeit.

Igen helyes az, hogy a theologiai intézetek egy-egy képviselőt küldjenek.

Hogy a főconsistorium jelen lehessen, sőt, hogy legalább képviselve legyen a zsinaton, minden szükséges esetekben informatió adás végett, döntő szavazat nélkül, ez iránti óhajtásomat, mint főnebb a §-nál kijelentettem: most is óhajtom.

Más §. Ide tenném azt, mi a 2-ik §-ban áll: Es steht den ewangelischen beider Konfessionen frei General Synode (periodisch) abzuhalten ohne an eine höhere Beiwilligung hierin gebunden zu sein.

Más §. Ide jönne akkor a 4-ik §.: Hat évben egyszer, rendszeresen Pesten augusztus végén októberig, rendkívüli szükség esetében fenmaradván a rendkívüli összehívásnak joga.

Mindkét confessio egy időben, de külön-külön, egy mindazáltal, hogy a mindkettőt érdeklő ügyekben öszszejöhessenek és együtt tanácskozhassanak.

(NB. Még itt nem említettem azt, hogy kihívja össze? Synodal Ausschus-é vagy nem? mert hiszen összehívás nélkül is tartoznak és fognak a superintendentiák, különösen az elnökségek erről gondoskodni s intézkedni. Erről majd utóbb, ha a Synodal Ausschus-ról megállapodunk.)

Másik §. Mi most az 5-ik sz. alatt áll, a praesidium.

NB. Előbb azonban, mintsem az elnökség választathatnék, két dolog szükségeltetik:

a) A követek verificatiója.

b) A gyűlés megnyitása.

Az elsőre nézve minthogy még ninesen s nem is lehet elnökség; (nincs, ne is legyen generál inspector, valamint ne legyen — a viláért se legyen — generalis superintendens se) nem látok más alkalmas módot, mint azt, hogy a superintendentiák elnökségei, mint vi officii jelenlévők előtt, összes együttlételekben mutattassanak be a megbízó levelek, melyeknek mi állapotban létéről aztán a már rendezett gyűlés előtt leszen jelentés teendő és az jegyzőkönyvbe igtatandó.

A másodikra nézve; a megnyitás legczélszerűbben történhetik a superintendentiák elnökségei közül a hivatal tekintetében legrégebb által, korelnökség által; — és pedig lehet az egyházi és világi korelnökök által együtt, könyörgés és rövid üdvözlő beszéd és felszólítás útján.

(Kérdés tétetvén itt: melyik legyen elsőbb? Nem tartózkodom kimondani, mit már elsőben is e tárgyra nézve nyilatkoztattam, hogy az egyházi elnöké az elsőség. Jaj akkor, ha ezek között e miatt verseny támad; ott nem lehet a Szentlélek.)

NB. Lehetne ugyan ez úgy is, hogy sorba menjen ez zsinatonként a superintendentiákon. De féltő, hogy már itt mindjárt surlódásnak lehet helye a superintendentiáknak sorozása miatt.

Ezek megtörténtével legyen első dolog az elnökség választása, úgy, a mint az 5-ik §-ban előadatik; de azzal a megjegyzéssel, hogy ne hat évre, hanem csak mindig a jelen zsinatra terjesztessék a választás; mert ha időközben kellene is rendkívüli zsinatot tartani, egész új és más zsinat lesz az, nem pedig az előbbeni. Másként egy személy maradna fen a superintendentiák felett stb. Egyébiránt a mi a praesidium teendőiről mondatik, az 5-ik §-ban az mind megállhat.

Itt azonban beigtatandónak vélem azt, mi már fentebb minden egyházi hatóságok praesidiumának kötelességül tétetett; vigyázni arra, hogy az egyházi tárgyakon netalán túl és kívül járó tárgyak tanácskozás alá ne jöjjenek. Erről felelős a praesidium, szükség esetében a kérdéses tárgy feletti tanácskozást megszüntetheti, vétóval élhet.

Más §. Ide jöhet a 8-ik §. Zur Fassung eines Beschlusses wird erfordert zweidrittheil.

NB. Elmaradhat itt, mi ezen § végén van, hogy csak maga változtathatja a zsinat a maga rendeleteit, ez magában értetik; úgy is már fennebb ki volt mondva. Egyébiránt itt, a tagok jelenléte szorosabban szabályozható és szabályozandó, mint más alsóbb testületeknél. A ki elvállalta a zsinatra mentelt, nines annak ennél előbbvaló kötelessége s csak is az elnökség tudtával lehet gyűlésből elmaradnia.

Más §. Itt jöhet az, mi most az 1-ső § végén van, hogy a zsinatnak minden határozatai, a főconsistorium útján a XXVI-ik t. cz. értelmében az uralkodó felség elébe lesznek terjesztendőek megerősítés végett.

A mi most került elő a szerkezetbe, hogy zsinat folyama alatt eljőjön a Resolutio; ezt valamint kivihetőnek nem látom, úgy kihagyandónak vélem. Nem tartom ugyan épen czélszerűtlennek azt, hogy a határozatok a főconsistorium útján egyenként terjesztessenek fel s talán ezekre egyenként jöhetne is Resolutio; de a mellett, hogy későbbi határozatok talán szükségessé tehetnék az előbbieket változtatását, nem szabad felednünk, hogy az uralkodó felséget, épen akkor egész biro-

dalmát, talán Európát, talán a világot érdeklő gondok foglalhatják el; általában pedig, hogy a felség irányában ily követelést formálni nem illik, nem szabad.

Azután, ha csak némely utolsó határozatok maradnának is fen, mit csinálnának a megerősítésig a zsinati követek? kik az utolsó gyűlés bezárásával követek lenni megszűntek? Ez maradjon el.

Végül a 9-ik § megállhat oly módosítással, hogy a legfelsőbb megerősítés előtt is, a protocollum minden superintendentiák archívumába megküldethetik; megerősítés után pedig minden egyházakban, mint törvény köröztetendő és kihirdetendő léssen. 84-ik §.

Szeremleik. A zsinat fogalmazásának minél egyszerűbbnek kell lenni; t. i. teendője az egyházi törvényhozás és arra örködés, mikép hajtatnak végre a törvények. A zsinat tagjait ne a superintendentiák, hanem az egyházak válasszák. Született tagjai nem lehetnek szerinte a superintendens és a főcurator, de később el állott e nézetétől. Szoboszlai sok szép teendőit számlált elő, de ő rövidebben óhajtaná.

Pálffy Szoboszlai észrevételeit fogadja el.

Osztrólczy. Zsinat minden hat évben tartassék, de jelentés mellett és commissarius jelenlétében. Minden esperesség válassza a maga követeit az egyházak által. Az nem áll, hogy minden esperesség a maga provinciális érdekét tekintti; a superintendensek született tagjai legyenek. Rendes elnökválasztásáig a legidősb superintendens elnökösködjék; előtte történjék a verificatio; arról pedig szó sincs, hogy a zsinat alatt adassék ki a resolutio.

Tizennyolczadik ülés június 11-kén délután.

Ugyanazon tárgyban.

Kuzmáni. Legtöbb ponton elfogadja a Szoboszlai Pap István nézetét, szerinte a zsinati tagok választása a superintendialis conventen történjék, úgy hogy a reformátusoknál minden 40 egyházra essék egy-egy követ; a Lutheránusoknál minden 15 egyházra.

Kanya. Egészen csatlakozik Szoboszlai véleményéhez ahhoz nem tudna mit adni.

Ferencki. Szerinte a zsinat teendője törvényeket hozni, az elavultakat abrogálni, mert a felügyeletet és végrehajtást a főconsistorium gyakorolja. Született tagjai a superintendensek és főgondnokok; azok hívják össze, de mindig az oberconsistoriummal egyetértőleg. Kik küldjék a követeket? A senioratusoktól vett arány neki nem tetszik; talán jobban megközelítjük az igazságot, ha a lelkek és egyházak számára nézünk. Nevezetesen:

Tiszántul	28	84. — Esperességek szerint az elnökökkel.
Tiszáninnen	18	
Dunamellék	18	
Dunántul	20	
Tiszántul	24	72. — Lélekszám szerint
Tiszáninnen	16	
Dunamellék	18	
Dunántul	14	

mintegy 15,000 lélekre esnék egy követ.

Minden követet az egyházak válasszanak, azon megszorítással, hogy a papok csak azon superintendentiából, de a világiak másunnan is választhatók legyenek.

Az ülés végén Szoboszlai Pap István bizott meg a zsinatról szóló törvény szerkesztésével. **Tóth S.**

(Folytatása köv.)

Egy és más az egyházi élet és a gyakorlati theologia mezejéről.

Észrevételek nagy. Nagy Lajos lelkész ur megjegyzéseire.

(Vége.)

A második kérdésre: „helyes-e, hogy a lelkész meghuzza a harangot?” — gyenge a „válaszom”, mondja a nt. ur. Miért ne „feletem” volna hát erősebben, ha úgy kívánta a nt. ur, — hiszen „de gustibus non est disputandum”, — miért ne feletem volna, mondom, erősebben a 20-ik számban, hogy „föltétlenül illetlen, ha a lelkész (akár palástban, akár a nélkül is) harangozik?”

Elvet, bizonyítékot kíván a nt. ur. Szolgálatára állok. Szívesen tanítom azokat, kiknek tanításomra szükségök van.

A jó Oosterzee három szempont alatt beszél a kultusz alapelveiről, elmondván a vallásos, a keresztyén és az evangélikus reformált főalapelvek lényegi vonásait. Jellemző, de még tán a nt. urra nézve is tanuságos dolog, hogy mindahárom szempontnál fejtegeti az aesthetikai követelményt. Igen szépen mondja (a 22-ik lapon), hogy „a kultusz, a legszentebb érzelemnek e méltó kifejezése, úgy áll a közönséges cselekvéssel, mint a vasárnap a hat munkanappal, mint a költészet az élet prózájával szemben. A vallásos érzelemnek kifejezése az a hozzá legillőbb formákban.” „A kultuszformának méltatásánál tekintetbe kell jönni az aesthetikusnak... áll ez minden symbolikus előadásra és cselekvényre nézve is” (ap. 23.). „A keresztyén istenitiszteleknek a legmagasabb szépség bélyegét kell magán hordania” (pag. 28.). „A szépség törvényét is fentartja a reformáció” (pag. 33.). Harnach (pag. 454.) sürgeti a külsőnek, a formának tisztán tartását. Nitzsch (pag. 301.) megkívánja, hogy a kultuszformák építő hatásuk legyenek. Hörk (pag. 66.) méltóságot, fenséget, Tóth Mihály (pag. 25. kk.) építő erőt, erkölcsi alapot kívánnak látni a kultuszban.

Ujra kérdem a nt. urtól, micsoda legszentebb érzelmet fejezett ő ki azzal, hogy az istenitisztelek alkalmával harangozott? Oda állítható-e az a nagyon közönséges, prózai cselekvény a valóban magas kultuszformák, a gyülekezethez beszélés és az Istenhez imádkozás tényei mellé? Illő formának tartja azt a nt. ur a keblében lakozhatott vallásos érzelem kifejezésére? Mi a szép, a legmagasabb szépség, a tiszta, az építő hatásu, a méltóságos, a fenséges, az erkölcsi az istenitisztelek közben a liturgus által való harangozásban? Míg ezt nekem ki nem mutatja a nt. ur, fentartom kimondott véleményemet, hogy föltétlenül illetlen az, ha a lelkész harangozik.

Különben a nt. ur is elismeri, hogy szokatlan az ilyen, főként pedig a palástban való harangozás, „de azért, mert szokatlan, egyáltalában nem következik, hogy helytelen és kárhóztatandó is az.” Hiszen mikor a debreczeni főiskola alapkövét letették, az akkori superintendens ur teljes lelkészi diszöltözetben tett le az alapba egy téglát s azon senki meg nem botránkozott, de meg én sem emeltem föl kárhóztatató szavamat, ha azt láttam, vagy olvastam, hogy valamely zászlóavatásnál az ev. ref. lelkész palástban szerepelt.

Azt ne higgye valahogy a nt. ur, hogy analog példákat hozott föl ezekben. Vegye észre, kérem, hogy nem egyenlő jelentőségű dolog egy nagy főiskola alapkövének letétele s a m.-pécsi harang felhuzása. Beismerem azonban, hogy ezen állításom még megtámadható. Az sem elég erős, hogy az a superintendens ur az egyházkerületi közgyűlésről ment le díszöltözetében az alapkö letételére, mert erre csak azt felelheti, egészen helyesen, a nt. ur, hogy ő meg éppen akkor végezte el imádkozását, a mit pedig palástban szoktak lelkészeink végezni. De egyről megfeledezett a nt. ur, t. i. arról, hogy a superintendens egyszeri lehajlásában nem lehetett semmi aesthetikaellenes, semmi jó izlést bántó, míg, — ugyan gondolja meg csak jól, — milyen az a harangozás közben való testmozgás?! A homilétika, mikor gesticulatióról, actióról beszél, élénken hangsúlyozza a külső szépség követelményét. Én soha el nem hiszem, hogy palástban lehetne szépen harangozni. Vagy azt akarja a nt. ur velünk elhitetni, hogy képes lett volna ő azt a „nagy harangot“ csak úgy könnyedén, félkarral meghuzni? Ugy hallom, hogy csak kongott az a kezében, mert az ütő mindig csak a harang féloldalát verte s első hallásra nem bizonyult be, hogy annak „érczes, messzire elhangzó szózatja“ volna. Sehohsem jó a kongatás, még harangozás közben sem. Hiába! — „a ki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul“, vagy a jelen esetre alkalmazva: „a ki nem tud harangozni, ne próbáljon harangozni“, — még ha énekköltőnek látszik is a saját szemében. Erre mondtam én első cikkemben s ismétlem most is, hogy „difficile est satyram non scribere.“ A mi pedig a zászlóavatásnál való szereplést illeti, miért ne lehetne az egészen egyházi vonatkozású ünnepély is s mi kifogásom lehetne ott a palást használata ellen, ha a jó izlés ellen semmi hiba el nem követtetett, ha az a palást le nem alacsonyított?! Maradjon a nt. ur a tárgynál s a maga helytelen tettét ne szépítse másoknak egészen korrekt eljárásával.

Szives tudomásul vettem a nt. urtól; a mit megvallom, nem tudtam, hogy, kivált a mi ev. ref. egyházunkban volt idő, „mikor nem voltak minden gyülekezetben összehozhatatlan távolban egymástól a palást és a harangkötél.“ Él ma is, mondja ő, eme szólam: „Szegény az ekklezsia, maga harangoz a pap.“ Szépek az ilyen reminiscenciák s kegyeletes eljárás az, ha valaki vissza akarja varázsolni a „rég jó idők“ szép emlékeit. Meg is hajlanám a nt. ur eme történelmi értékű hivatkozása előtt, ha bebizonyítana két dolgot. Először azt, hogy az a harangozott lelkész istenisztelettel egybefüggőleg, szép palástban harangozott, pedig ott volt mellette a harangozó. Másodszor azt, hogy annak a harangozott lelkésznek gyülekezete 2538 frtos harangot tudott öntetni. Mert ha pusztán csak az egyházközség koldus-szegénysége miatt kellett valahol és valaha egy papnak, kétségkívül a gyülekezet összehívása végett, harangoznia, ezt csak nem tekinti tán a nt. ur analog esetnek a m.-pécsi jól rendezett anyagi viszonyok közt előfordult saját esetével. Hiszi a nt. ur, hogy büszke örömtől telt el gyülekezete tagjainak szíve, mikor látták, hogy lelkészők harangozik? Kérem, ne utasítsa ezen és a többi kérdéseimet is „teljes önérzettel“ vissza.

Hogy a zenekarnak, itt már ki kell mondanom: egy cigánybandának, az istenisztelettel kapcsolatban való szerepeltetése határozottan kárhóztatandó, azt

nagyon világosan ki lehet bármelyik liturgikából is olvasni. Legyen szabad csak röviden elmondanom, de, ha úgy tesszik, akármennyi bizonyító tanut is idézhetek, hogy mindenik hangsúlyozza azt az elvet, hogy a kultuszban semmi oda nem rendelt, idegenszerű, más életterületekre emlékeztető, világias, az áhitatot, ünnepélyességet rontó elemnek nem szabad szerepelnie. Én szerintem, templomon kívül törtévé az egész ünnepélyesség, el lehetett a „Szózatot“, e vallásos-nemzeti jellegű éneket énekelteni, bár Oosterzee (pag. 67.) ezt sem tanácsolja, azt mondván, hogy a szent és a profán közti határt itt sem szabad átlépni. De én végre is nem esküdtem föl Oosterzee-re sem. Más, egészen más dolog a cigánybanda szereplése. Persze, hogy bánt az engemet! Igaza volt a kérdezőnek, hogy megbotráncozott abban. Az elvtelenség minden józan ítéletű embert bánt.

A nt. ur különben itt is kibuvó ajtót keres s „a gyengébbek kedvéért“ megmagyarázza, hogy a cigányok már akkor szerepeltek, mikor az egyházi ünnepély lefolyt. Ő élvezetet akart azzal gyülekezetének szerezni. Helyesen! Így akart a nt. ur fokról-fokra haladni. Látszik, hogy érti a climax fogalmát. De hát végre is nem igaz-e, hogy ezen eljárás mellett is a cigánybanda csakugyan tust huzott az előzőleg törtétekre?! És ezen semmit sem változtatott volna, bárhogy írja is meg a nt. ur a programot. A közömbökre vonatkozó megjegyzés igen kevésé elmés s csodálatom, hogy egy ünnepély utáni ebédlest egy szempont alá veszi a nt. ur az istenisztelettel kapcsolatban tartott zenekari szerepléssel. Az a különbség szerintem a kettő között, hogy az első nem jöhet kifogás alá, míg a második, mint elvtelen eljárás, kárhóztatandó.

Láttam már, igenis, több gombföltevést, de egyiknél sem volt sem zene, sem táncz. Legkevésbé pedig a „torony“ mellett! Persze, a templomot érti a nt. ur. Én, ha lelkész volnék, semmiesetre sem engedném meg, hogy az én „ámen“ szavam után ráhuzza a banda s tánczra kerekedjenek híveim. Ilyen „élvezettel“ én nem szeretném gyülekezetemet táplálni.

„De az efféle, ha elvtelen is, szokásban levő, a szokás pedig természetté válik“, — mondja a nt. ur. Mindenben keresztülvive, mondhatom, veszedelmes elv volna ez! Az én nézetem szerint minden rossz szokás ellen küzdeni tartozunk s gyöngé ember az, kinek természetén erőt tud venni minden balnézet, helytelen irányzat. Jobb elv annál ez: ha te rosszat teszesz, én jóval ellensúlyozom; ha te mitsem adsz az igazolható elvekre, én azok szerint járok el.

Valóságos liturgiai botránynak neveztem az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek nevében való meghuzását a harangnak s mint harangszentelést annak tartom ma is. Egy nagy tudományu hittanártársam is, ki a napokban felhozta e thémát előttem, ezen szavakkal nyilatkozott a nt. ur eljárásáról: „akár inde, akár unde, bizony harangszentelés volt az.“ Vétett a nt. ur a liturgika azon alapelve ellen, hogy „a reformáció az istenisztelet tekintetében az újtestamenti szentiratok álláspontjára helyezkedett.“ Nincsen protestáns liturgika, mely ezen elvet vagy direkt szavakban, vagy indirecte adott utasításaiban ne hangsúlyozná. A római katolikus egyház keresztel és ha-

rangot szentel az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tehát megbizásából; a protestáns egyház keresztel az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, vagy nevére, vagyis tiszteletére való elkötelezéssel. Teszi ezt egy nagy sákramentomi tárgynál, hivatkozva az egyetemes protestantismus által elfogadott józan exegetikai értelmezésre. Nt. N. L. ur megkongatta a harangot az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tehát megbizásából, mert az mást nem jelenthet és midőn ama sákramentomi szavakat használta római katolikus értelemben, inaugurált nálunk egy eddig itt ismeretlen szertartást, a harangszentelést. Csak arra vagyok kíváncsi, hogy a Szentháromság mindenik személyénél külön kondított-e egyet-egyét, hogy a szép szertartás annál pápistásabb legyen. Ha mikor ő harangozott, „Istennek szolgálja“ volt és „Krisztus képében követségben járó“, ezt jobban elmondhatja ám nála a pércsi harangozó, mert ez csakugyan a Szentháromság tiszteletére hívogatja össze a hívek seregét, míg a nt. ur csak megbotránkoztatja ugyanazt.

És vajjon nem lett volna M.-Pércsen senki, a ki pápistának ne találta volna ezt a czeremóniát? Én ezt sem tudhatom, de a nt. ur, ha jónak látja, adhat róla némi kis felvilágosítást.

Hogy ne látszassam elfogultnak, én mondom meg a nt. urnak, hogy az egész újtestamentomi szentírásban egyedül Kol. 3, 17. szólana az ő eljárása mellett. De csak úgy, ha azt a helyet is nem teljes értelmében exegetáljuk és azon fentartással, hogy ott csak a Jézus nevééről van szó.

Nagy dolgot vél mondani a nt. ur, mikor azzal a szerrint „még soha, senki által kétségbe nem vont igazság hangoztatásával“ áll elő, „hogy a lelkész mindenkor, a mikor lelkészi funkciót teljesít, azt isteni megbizásból, Istennek nevében teljesíti.“ Lássá, én ezt is kétségbe merem vonni. Az anyakönyveket a polgári hatóság megbizásából vezeti; a domesztikai adót a zsinat határozatára szedi és a konvent rendelte el az erre vonatkozó rovatok kellő betöltését. És mindezeket és több más ilyet, egyesegyedül mint lelkésznek kell neki teljesítenie. Teljes értelmében véve a szót, mindez „lelkészi funkció.“

A nt. ur „teljes önérzettel“ utasította vissza azon én vádat, hogy a liturgika elveit letaposta, „avagy csak meg is sértette volna.“ Büszke önérzetét, lehet, fentartja azok után is, a miket most három számban elmondani „igyekeztem“, — de arról már én épen nem tehetek. Ha megczáfol, elvekkkel, érvekkkel, elfogadható feleletekkel visszaver, legyen övé a győzelem s a m.-pércsi ev. ref. ker. gyülekezeté a dicsőség, hogy „Nagy“ nevű lelkésze minden prot. liturgikai elvet vissza tud utasítani.

Még csak néhány szót a nt. urhoz! Czikkét, a triumphus büszke tudatában, ezen igen szerény szavakkal végzi: „Én elméletért, teljes készséggel folyamodom esetleg Cs. L. tanár urhoz is, de már gyakorlatért én látom őt szívesen!“ Én szíves készséggel beismerem, hogy szükségem van az egyházam nagy embereitől való tanulásra s örömmel vallom magamat a jobbak tanítványának. De nem fogadok el minden „Nagy“ papot mesteremnek. A nt. urhoz több okból nem megyek ki praktizálni. Először nem azért, mert, hogy így egymásba botlottunk, nem tudna szívesen látni. Másod-

szor nem azért, hogy, ha én ismerem minden részben jó, részben rossz könyvét s tudom róla, hogy ő egyházmegyei tanácsbíró (s jövőre Isten tudja mi?), vindikálhatom, hogy ő is tudjon rólam annyit, hogy én nem az „elméleti“, hanem a „gyakorlati“ theológiának vagyok nyilvános rendes tanára. Harmadszor azért nem, mert egy olyan lelkésszel, ki nem ismeri be, hogy annak a gyakorlatnak igenis nagy szüksége van az elmélet rostáján keresztül való megtisztításra; vagy nem tudja felfogni, hogy a gyakorlat elméletéről merő absurdum a gyakorlat ismerete nélkül beszélni: egy olyan lelkésszel, mondom, nem igen tudnék én annak házában bizalmasan beszélgetni. De meg negyedszer, ötödször stb. mit tanuljak én a nt. urtól?! Énekirői charismával nem rendelkezem, — de ez százszorta jobb, mintha olyannal rendelkezném, a minő a nt. uré. Alkalmi beszédet és imádságot többször tartottam már, tudom a módját jobban, mint a nt. ur. A mi pedig az ő specialis praxisát, a harangozást illeti, azt még, igaz, nem próbáltam, de ha meg akarnám esetleg tanulni, egy szakembertől, tehát egy harangozótól vennék belőle órákat — de semmiesetre sem öltvén föl lelkészi palástomat.

Ezen három számbeli czikkért, illetőleg ennek, beösmérem, több helyen személyeskedő hangjáért pedig ezennel ünnepélyesen bocsánatot kérek . . . világért sem Nagy Lajos lelkész urtól, ki azt megérdemelte, mert bámulatot keltett önérzetes hangjával provokálta . . . , hanem lapunk tisztelt olvasó közönségétől, mely tölem, mint bárki mástól is, csak tárgyilagosságot várhat. Ezen egész vitában csak annak örülök, hogy elmondhattam néhány fontos liturgikai elvet a „gyöngébbek kedvéért.“

Csiky Lajos.

Különféle.

Millard Edward ur, a Britt és külföldi Bibliatársaság megbizottja s Magyarország és Ausztria területén a bibliai ügy főigazgatója, előjelzés után Debreczenbe érkezett május 24-én este; s itt 24 órát időzött, kísérvén őt a bibliaraktár budapesti ügynöke Viktor Bernát ur. Millard ur megakarja indítani az ó-szövetségi szentírás újabb magyar fordításának nagy ügyét, s őt azon remény vezeti, hogy Károli Gáspár halála 300 éves fordulatára, 1892-re, ha előbb nem, a jó öreg Károli mai nyelvezettel, átdolgozva jelenhet meg. A nagy angol Bibliatársaság kész mindent áldozni e magasztos célra, — a magyar református és a testvér evangélikus egyház szent feladata leendő támogatni a társulatot bibliafordító és átnéző tudós embereivel. Látogatást tett minden hittanárnál és főtiszteletű püspök urnál, a hangulatot s irányeszméket tanulmányozván. Balogh Ferencz hittanár vezette őt. Innen tovább utazott Miskolczra. Debreczenbe jövelele előtt érintkezett főt. Szász Károly püspök urral, a ki hő támogatását és befolyását megígérte. Nálunk azon nézet hangoztatott, hogy református theologiai akadémiáink szentírásmagyarázati szaktanárai kéressenek fel első sorban a dicső és szükséges munkára, legyünk egyek, testvérek az emlékszerű mű létrehozásában, e téren nem az alanyi, hanem a tárgyilagosságot tartozván döntő lenni.

Lelkesedve hagyta el Debreczent s azon édes bizalommal, hogy a magyar prot. egyház vezéreiből s kivált collegiumai s ennek theologjai lelki erejüket áldozandják az Isten igéje új megzendítésére a magyar irodalom és nyelv mai magas fejlettsége szép korában. Mindnyájunk közügyét támogassuk mindnyájan. E gondolat vezéreljen. — A derék Millard 40 év óta szolgálja magyar, német és szláv földeken az angol bibliatársaságot, átélve velünk a borus napokat is, midőn 1849 után száműzetett Pestről és Bécsből minden készletével s működése betiltatott. Egyik fia Debreczenben tanult volt magyarul, most atyja mellett titkár Bécsben; másik fia genfi lelkész; 3-ik fia angol Canadában lelképásztor. Millard ur a mi hazánkból vett tájékozások után terjesztendi be véleményét Londonba, hol Dr. Duka Tivadar ur fogja a magyar bibliatársaság szent buzgalommal tovább segélni. Legyen siker!!

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztőtársak:
Csiky Lajos, Géresi Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a f.-szabolcsi ev. ref. egyházmegyében kebelezett döghei rendes lelkészi állomásra.

Az évi javadalmazás meggy 780 forintra, mely termény, széna, fafizetésből és földjövödelemből áll. A III-ik osztályu egyházak közé tartozik.

A pályázati kérvények f. évi június hó 9-ik napjáig Lukács Ödön f.-szabolcsi espereshez Nyiregyházára küldendők.

Debreczen, 1886. május 24.

Révész Bálint,
püspök

Pályázat

a f.-szabolcsi ev. ref. egyházmegyében kebelezett gyüre i egyház rendes lelkészi állomására.

E lelkészi állomás javadalmazása lakáson, házi kerten kívül 563 forintra tehető, mely föld és terményjövödelemből gyül össze; így ezen lelkészi állomás a IV-ik osztályba tartozik.

A pályázati kérvények folyó évi június hó 9-ik napjáig Lukács Ödön f.-szabolcsi espereshez Nyiregyházára küldendők.

Debreczen, 1886. május 24.

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat.

A heves nagy-kunsági ev. ref. egyházmegyébe kebelezett tiszabádi (3-ik osztályu) lelkészi állomásra pályázat hirdettetik.

Évi fizetés:

1. Készpénz 151 frt.
2. Tiszta buza 6 köből.
3. Rozs 25 köből.
4. Árpa 30 „
5. Szántóföld 44 hold (1200 ölével számítva, illetékes járulékaival együtt), melyet a lelkész saját költségén művelt; adóját az egyház fizeti.
6. Fagygyu 20 font.
7. Két öl kemény tűzifa.
8. Stolare, az egyházkerület által megszabott.

Lelkek száma: 2000.

Pályázati kérvények folyó évi június 12-ig bezárólag, Székely Károly espereshez Kunhegyesre — postaállomás — beküldendők.

Debreczen, 1886. május 27.

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat

a f.-szabolcsi ev. ref. egyházmegyében kebelezett a p a g y i egyház rendes lelkészi állomására.

A lelkészi állomás évi javadalmazása lakáson, házi kerten kívül 779 forintra tehető, mely föld és terményjövödelemből gyül össze; így e lelkészi állomás a III-ik osztályba tartozik.

A pályázati kérvények f. évi június hó 9-ik napjáig Lukács Ödön f.-szabolcsi espereshez Nyiregyházára küldendők.

Debreczen, 1886. május 24.

Révész Bálint,
püspök.